

ANTIKOAGULANTTI- JA ANTITROMBOOTTINEN LAKITYS KEUHKOTOIMENPITEIDEN YHTEYDESSÄ

Jaottelemalla toimenpiteet pienen ja suuren vuotoriskin toimenpiteiksi, ja toisaalta potilaat pienen tai suuren tukosriskin omaaviksi, voidaan muodostaa yleinen suositus veren hyttymiseen vaikuttavien lakkeiden käytöstä keuhkoklinikassa tehtävien toimenpiteiden yhteydessä.

Keuhkotoimenpiteen vuotoriski			
	VUOTORISKI		
	PIENI	KOHTALAINEN	SUURI
Bronkoskopiat	Bronkoskopia ± BAL TBNA EBUS-TBNA	Limakalvobiopsia Harjanyte KNB (G19)	Transbronkiaalibiopsia
Pleuratoimenpiteet	Pleurapunktio turvasetill tai ohuella (G21) neulalla	Pleurapunktio tavanomaisella Pleuradreenin asenus Pleuroskopia	Pleurabiopsia
Muut toimenpiteet		TT- tai U-ohjattu KNB (G19) pleuran tai rintakehän seinmm alueelta	TT-ohjattu kudoksenäyte keuhkoista

TBNA = transbronkiaalinen neula-aspiraatio (neula G21 tai pienempi); EBUS = endobronkiaalinen ultraääni; BAL = bronkoalveolaarinen lavaatio; KNB = karkeaneulabiopsia (neul G91 tai suurempi)

Potilaan tukosriskin arviointi			
Riskin taso	Vuotuinen tromboemboliariski		
Suuri	> 10%		
Kohtalainen	5 - 10%		
Pieni	< 5%		

MEKAANINEN TEKOLÄPPÄ	ETEISVÄRINÄ	LASKIMOTUKOS	RISKI
Mitraalitekolpp Kehikollinen pallolpp tai "tilting disc -läppä Aivoinfarkti tai TIA < 6kk	CHA ₂ DS ₂ -VASc ≥ 7 ## Aivoinfarkti tai TIA < 3kk	Tukos < 3kk Merkittävä trombofilia**	Suuri
Kaksilehtinen aorttaläppä ja yksi tai useampi merkittävä tukosriskitekij *	CHA ₂ DS ₂ -VASc = 5-6 Aivoinfarkti tai TIA > 3kk	Tukos 3-12kk Trombofilia # Toistunut tukos Syöpä §	Kohtalainen
Kaksilehtinen aorttaläppä ilman yhtään tukosriskitekij	CHA ₂ DS ₂ -VASc = 0-4	Tukos ≥ 12kk	Pieni

CHA₂DS₂-VASc -pisteytys; sydämen vajaatoiminta (1p), hypertensio (1p), ikä 65-74v (1p) tai ≥ 75v (2p), diabetes (1p), aikaisempi TIA tai halvaus (2p), naissukupuoli (1p)
* ikä ≥ 75v, hypertensio, diabetes, eteisvärinä, aivoinfarkti tai TIA, sydämen vajaatoiminta
** homotsygoottinen hyttymistekij V:n mutaatio, proteiini C:n tai S:n puutos, antitrombiinin puutos, fosfolipidivasta-aineoireyhtym, useita trombofilioita
heterotsygoottinen hyttymistekij V:n mutaatio, protrombiinin mutaatio
§ aktiivinen syöpä (hoidettu kuluneen 6kk aikana tai palliatiivinen hoito)

Kuittinen T. Antikoagulaatio toimenpiteissä SLL 2019; 8: 464-8.

Pienen vuotoriskin toimenpiteiden yhteydessä ei pääsääntöisesti tarvita erityistoimenpiteitä ja hyytymishäiriölääkitys voi jatkua siten, että vain edeltävän illan ja toimenpidepäivän aamuna otettavat lääkeannokset jäävät ottamatta. Varfariinihoidon ollessa kyseessä INR-arvo tulee kuitenkin tarkistaa ennen toimenpidettä ja se ei saa olla yli hoitoalueen (2.0 - 3.0). Epävarmoissa tilanteissa, etenkin mikäli potilaalla on usean lääkkeen yhdistelmiä, konsultoi hematologia, kardiologia ja/tai toimenpidelääkäriä.

PIENI TUKOSRISKI	VUOTORISKI	TOIMINTAOHJE		
	PIENI	Hoito jatkuu, mutta toimenpidepäivän aamun lääkeannosta ei oteta		
	KOHTALAINEN TAI SUURI	Hoito tauotetaan alla olevan ohjeen mukaan. Siltahoito ei ole tarpeen.		
		<u>Lääke</u>	<u>Tauotus ennen tmp</u> <u>GFR</u>	<u>Uudelleen aloitus #</u>
		ASA	- voi jatkua	-
		Dipyridamoli	- 2 vrk	24h
		Klopidogreeli	- 5-7 vrk	24-48h
		Tikagrelori	- 5 vrk	24-48h
		Prasugreeli	- 7 vrk	24-48h
		Varfariini*	- 5 vrk	24h
		Dabigatraani	≥80 2 vrk 50-79 3 vrk ≤50 4 vrk	24h 24h 24h
		Rivaroksabaani	≥80 2 vrk	24h
		Apiksabaani	50-79 2 vrk	24h
		Edoksabaani	≤50 2 vrk	24h
		* INR < 1,5. Konaktion tarvittaessa. # edellyttäen, että hemostaasi saavutettu.		

KOHTALAINEN TAI SUURI TUKOSRISKI	VUOTORISKI	TOIMINTAOHJE		
	PIENI	Hoito jatkuu, mutta toimenpidepäivän aamun lääkeannosta ei oteta		
	KOHTALAINEN TAI SUURI	Hoito tauotetaan alla olevan ohjeen mukaan. Varfariinille sovelletaan siltahoito-ohjetta. Ks. Erillinen taulukko. Lääkitystä EI saa tauottaa, mikäli on kulunut < 3kk sepelvaltimoiden metallistinten tai <12kk lääkeainstenttien asennuksesta. Tarvittaessa konsultoi kardiologia.		
		<u>Lääke</u>	<u>Tauotus ennen tmp</u> <u>GFR</u>	<u>Uudelleen aloitus #</u>
		ASA	- voi jatkua	-
		Dipyridamoli	- 2 vrk	24h
		Klopidogreeli	- 5-7 vrk	24-48h
		Tikagrelori	- 5 vrk	24-48h
		Prasugreeli	- 7 vrk	24-48h
		Varfariini*	- 5 vrk	24h
		Dabigatraani	≥80 2 vrk 50-79 3 vrk ≤50 4 vrk	24h 24h 24h
		Rivaroksabaani	≥80 2 vrk	24h
		Apiksabaani	50-79 2 vrk	24h
		Edoksabaani	≤50 2 vrk	24h
		* INR < 1,5. Konaktion tarvittaessa. # edellyttäen, että hemostaasi on kunnossa.		

SILTAHOITO-OHJE			
AIKA (vrk) *	Varfariini	LMWH	
- 5	Viimeinen annos	-	Tarkista INR*
- 4	Tauko	-	
- 3	Tauko	Aloita x 2/vrk	
- 2	Tauko	x 2/vrk	
- 1	Tauko	vain aamuannos	INR**, PVK
0 = toimenpidepäivä	Tauko	vain ilta-annos	
1→	Aloita ylläpitoannoksella	x 2/vrk, kunnes INR on hoitoalueella	
SOVELTAMISOHJE KLEXANELLA – noin 0.5mg/kg/vrk jaettuna kahteen annokseen s.c. painotaulukon mukaisesti			
Potilaan paino	Annos	eRec - Tarvittava pakkaus	
≤ 100 kg	40 mg x2	10 x 0.4 ml (100 mg/ml)	
≤ 140 kg	60 mg x2	10 x 0.6 ml (100 mg/ml)	
≤ 180 kg	80 mg x2	10 x 0.8 ml (100 mg/ml)	
> 180 kg	100 mg 1x2	10 x 1.0 ml (100 mg/ml)	
*Siltahoidon pituutta voi harkinnan mukaan lyhentää, mikäli INR-arvo on jo lähtökohtaisesti matalahko (ks. Kuitunen SLL 8/2019)			
** INR tulee toimenpidepäivänä olla <1.5. Tarvittaessa siirrä toimenpidettä tai anna Konaktion® 3 mg liuos p.o./i.v. tai Cofact®/Octaplex® i.v.			

Abuqayyas S et al. Management of antithrombotic drugs in patients undergoing flexible bronchoscopy. Eur Respir Rev 2017; <https://doi.org/10.1183/16000617.0001-2017>

Kuitunen T. Antikoagulaatio toimenpiteissä. Suomen Lääkärilehti 2019; 8: 464-7.

Lange CM et al. The Peri-procedural Management of Anticoagulation and Platelet Aggregation Inhibitors in Endoscopic Interventions. Dtsch Arztebl Int 2016; 113: 129-35.

Lehto M & Lepäntalo A. Pienet ei-kardiologiset toimenpiteet ja pitkäaikainen antikoagulanttihoito. Sydänääni 2016; 27: 1A Teemanumero.

Pathak V et al. Management of anticoagulant and antiplatelet therapy in patients undergoing interventional pulmonary procedures. Eur Respir Rev 2017; <https://doi.org/10.1183/16000617.0020-2017>

Puchalski JT et al. The Safety of Thoracentesis in Patients with Uncorrected Bleeding Risk. Ann Am Thorac Soc 2013; 10: 336-41.